

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Filippinerna 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Sedan president Rodrigo Duterte tillträdde den 30 juni 2016 har respekten för mänskliga rättigheter allvarligt försämrats. Dutertes främsta politiska prioritering – en väpnad kamp mot illegala droger – har lett till att tusentals civila bragts om livet i utomrättsliga avrättningar. Över 2 000 av dessa har enligt nationella polisens uppgifter dödats under polisinsatser. Regeringen har kategoriskt förnekat förekomsten av utomrättsliga avrättningar. Få tecken finns dock på att dödsfallen utreds ordentligt och att gärningsmännen ställs inför rätta.

Tiotusentals misstänkta narkotikabrottslingar har gripits, vilket bidragit till att redan överfulla häkteslokaler och fängelser belastats ännu hårdare. I strid med internationella åtaganden driver president Duterte och hans majoritet i representanthuset ett återinförande av dödsstraffet och en sänkning av minimiåldern för straffmyndighet från 15 till 9 år.

Sedan diktatorn Marcos fall 1986 och fram till 2016 var utvecklingen vad gäller respekten för de mänskliga rättigheterna huvudsakligen positiv men ojämn. Filippinerna är en demokrati med regelbundna och i stort sett fria val. Landet har ett livaktigt civilsamhälle, som försvarar respekten för mänskliga rättigheter. Yttrande-, press- och informationsfriheten inklusive på internet är god. Utbildningsnivån är förhållandevis god. Internationellt har Filippinerna fram till den nuvarande regeringen varit en främjare av jämställdhet och kvinnors rättigheter. En omfattande lagstiftning garanterar rättsligt skydd mot diskriminering.

Korruption, fattigdom, övergrepp och straffrihet är utbredda problem. Under Dutertes första år som president har steg för social och ekonomisk utveckling tagits. Ett nationellt handlingsprogram har lanserats. En satsning görs på fredsprocesserna med såväl kommunisterna och de muslimska separatiströrelserna, vilket har potential till positiva effekter på efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna i landet. Bekämpningen av korruptionen ges hög prioritet. För att stävja ett utbrett missbruk med upprepade kontraktsanställningar har regeringen tagit initiativ till begränsningar av denna möjlighet. I stark polemik med katolska kyrkan agerar president Duterte för ökad reproduktiv hälsa.

II. RÄTTSSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

I den filippinska författningen görs en åtskillnad mellan den verkställande, lagstiftande och dömande makten. Domstolarna är formellt självständiga i förhållande till den politiska makten. De politiska organen respekterar överlag domstolarnas självbestämmande. Presidenten utser domare på alla nivåer efter förslag från ett råd bestående av högre jurister och politiker från kongressen. Högsta domstolens domare måste avgå när de uppnått 70 års ålder. Under sin sexåriga mandatperiod kommer president Duterte kunna utse 10 av de 15 domarna i högsta domstolen.

President Dutertes agerande och uttalanden har vid flera tillfällen väckt frågor om hans respekt för maktfördelningen. Ett exempel är offentliggörandet av listor över regeringstjänstemän och privatpersoner som beskylls för att vara inblandade i illegal narkotikahandel.

Presidentens kungörande av ett ”*state of national emergency*” i september 2016, efter bombattacken i Davao City, gäller alltiämt. Duterte har efter det sagt sig inte vara främmande för att skärpa denna åtgärd och proklamera ett undantagstillstånd (”*martial law*”) om motsvarande attacker skulle följa eller laglösheten öka.

Det filippinska rättsväsendet har betydande utmaningar. I *World Justice Project Rule of Law Index* 2016 rankas Filippinerna på plats 70 av 113 länder, en försämring med nio platser sedan rankingen året innan. Rättsväsendet präglas av korruption, bristande kapacitet och ineffektivitet. Vissa

institutionella åtgärder har vidtagits under senare år för att stärka rättsväsendet, men mycket återstår att göra.

Bland president Dutertes mest framträdande löften i valkampanjen var att höja servicegraden gentemot medborgarna och minska den omfattande korruptionen i den offentliga sektorn. Flera åtgärder har vidtagits för att minska handläggningstiderna i byråkratin. En hotline för anmälningar av korruption har etablerats på presidentkontoret. Åtskilliga statsanställda, inklusive myndighetschefer, har avskedats sedan Dutertes tillträde med hänvisning till korruption. Filippinerna har plats 101 av 176 i *Transparency International's* index över upplevd korruption 2016.

Det finns en självständig ombudsmannainstitution med uppgift att granska allmänhetens klagomål mot företrädare för statliga myndigheter. Ombudsmannen har även initiativrätt och rätt att väcka åtal i vissa fall. Vanligtvis inriktar sig ombudsmannen på anklagelser om korruption, men även andra brott har blivit föremål för ombudsmannens utredningar.

En nationell kommission för mänskliga rättigheter etablerades 1987. Dess fem ledamöter utses av presidenten för en mandatperiod på sju år. Kommissionen har formellt omfattande makt vad gäller övervakning och utredning av kränkningar av mänskliga rättigheter samt skydd av offer för övergrepp. Den erbjuder också vittnesskydd. Ett problem är att kommissionen inte ges tillräckligt med personella och finansiella resurser för att kunna verkställa sitt mandat fullt ut. Den har också svårt att rekrytera tillräckligt kvalificerad personal på grund av att lönerna inte är konkurrenskraftiga.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Filippinerna är ett politiskt pluralistiskt samhälle med en stark presidentmakt och ett stort antal politiska partier. Presidenten är både statschef och regeringschef. Landets kongress är indelad i ett underhus (representanthuset) och ett överhus (senaten). Val hålls regelbundet och valdeltagandet är högt. Valen administreras av en självständig valkommission. Presidenten och vicepresidenten väljs samtidigt men i separata val för en sexårsperiod och kan inte väljas om. I maj 2016 hölls presidentval och val till representanthuset och halva senaten. Nästa presidentval hålls 2022 medan

nästa val till representanthuset och andra halvan av senaten hålls 2019. Valen i maj 2016 anses generellt sett ha varit fria och rättvisa, men det rapporterades också om oegentligheter. Valet av vicepresident har överklagats av den kandidat som kom som knapp tvåa. Överklagandet har ännu inte avgjorts. Våld inklusive dödsfall i samband med val är fortfarande ett problem i Filippinerna.

Även om inga formella hinder finns för att kandidera till politiska poster är deltagandet i det politiska livet i praktiken i stor utsträckning beroende av personens ekonomiska och sociala ställning. Det finns starka kopplingar mellan den politiska och den ekonomiska eliten. Personliga lojaliteter och vänskapsband är betydelsefulla faktorer i den filippinska politiska miljön, som har inslag av oligarki och klientelism.

Den förre presidenten Aquino, som var president mellan 2010 och 2016, uttryckte höga ambitioner vad gällde stärkandet av respekten för mänskliga rättigheter. I efterhand kan konstateras att endast små förbättringar skedde. Antalet utomrättsliga avrättningar och påtvingade försvinnanden minskade förvisso under mandatperioden, men kränkningar av mänskliga rättigheter såsom mord på journalister och personer som tillhör ursprungsbefolkningar, liksom graden av strafffrihet, bedöms ha legat kvar på samma nivåer som under föregående regeringar. Aquinos regering misslyckades också med att anta en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter och med att få igenom flera viktiga lagstiftningsåtgärder med bäring på mänskliga rättigheter.

Den politiska oppositionen har under president Dutertes regeringstid uttryckt oro för vad man uppfattat vara ett minskat utrymme för kritik mot regeringens politik. Man hänvisar bland annat till gripandet av senator de Lima, en av Dutertes hårdaste kritiker, som sitter häktad anklagad för inblandning i narkotikahandel.

Det civila samhällets utrymme

I Filippinerna finns ett utbrett och vitalt civilsamhälle som arbetar med att främja mänskliga rättigheter. Vissa av civilsamhällesorganisationerna är helt fristående, medan andra är knutna till politiska partier och särintressen. Det finns ingen lagstiftning som formellt begränsar civilsamhällesorganisationers verksamhet. Dock förekommer rapporter om att personer som är engagerade i civilsamhällesorganisationer eller på annat sätt försvarar de

mänskliga rättigheterna utsätts för våld och hot. Enligt organisationen *Global Watch* är Filippinerna det näst farligaste landet i världen för miljöaktivister och försvarare av landrättigheter. Trakasserier mot oppositionella och människorättsförsvarare i sociala medier är ett växande problem. Flera ministrar i Dutertes regering har sina rötter i civilsamhället.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Sedan president Dutertes tillträde 2016 har respekten för rätten till liv och rättssamhället allvarligt försämrats. I Dutertes ”krig mot illegala droger” – en av hans högsta prioriteringar – var antalet dödsoffer närmare 7 000 under perioden juli till december 2016, enligt den filippinska polisens uppgifter. Ungefär en tredjedel av dessa dödsfall uppges ha inträffat i samband med polisingripanden. I resterande två tredjedelar av fallen är gärningsmännen i allmänhet okända men påstås ofta tillhöra anonyma medborgargrupper eller kriminella gäng. President Duterte och hans polisledning avvisar alla misstankar om att dödsfallen under polisingripandena är utomrättsliga avrättningar som är sanktionerade uppifrån. Duterte har dock gjort ett stort antal uttalanden som inte kan tolkas som annat än uppmuntran till utomrättsliga avrättningar.

Den stående instruktionen vid polisingripanden uppges vara att enbart bruka våld om den misstänkte vägrar arrest och attackerar polisen. Enligt rapporter från bland andra *Amnesty International* och *Human Rights Watch* har polisen vid åtskilliga dokumenterade tillfällen maskerat avrättningarna genom att plantera narkotika och vapen på offren och i polisrapporter påstått att de misstänkta gjorde våldsamt motstånd.

Polisledningen framhåller att alla ouppklarade mord utreds enligt gällande regelverk. Få tecken finns dock på att viljan eller kapaciteten finns för att utreda det mycket stora antalet fall som det är frågan om. Det kan noteras att Dutertes hårda tag mot narkotikabrottsligheten får brett stöd av allmänheten i upprepade opinionsundersökningar.

”Kriget mot illegala droger” har lett till en kraftig ökning av antalet häktade misstänkta narkotikabrottslingar. Detta i kombination med de långsamma rättsprocesserna i allmänhet har inneburit att de filippinska fängelserna blivit allt mer överfulla. Enligt en internationell undersökning 2016 rankades

Filippinerna som nummer två i världen vad beträffar överbeläggning av fängelser. Fängelsemiljön är i många fall inhuman. Diplomatisk personal, Internationella Rödakorskommittén och representanter för internationella människorättsorganisationer har tillträde till landets fängelser.

Utomrättsliga avrättningar och påtvingade försvinnanden har länge varit ett omfattande problem i Filippinerna. Journalister och människorättsförsvarare hör till de mest drabbade grupperna. Inte sällan har övergreppen varit politiskt motiverade. Poliser, militärer och paramilitära grupper har ofta pekats ut som förövare. Såväl försvarsmakten som nationella polisen har etablerat kontor för utredning av soldaters och polisers brott mot mänskliga rättigheter. Utredningarna är dock inte offentliga, varför det är svårt att övervaka anmälningar mot uniformerad personal.

Trots att Filippinernas författning förbjuder tortyr finns rapporter om åtskilliga fall av tortyr och misshandel, ofta med poliser som förövare. En lag mot tortyr trädde i kraft 2009 men endast en fällande dom har utdömts sedan dess.

Rättssäkerhet

Rätten att få sin sak prövad i en oberoende och opartisk domstol respekteras generellt. Anklagades rättigheter värnas i författningen och upprätthålls i allmänhet. Rättegångar är vanligtvis offentliga. Omfattande korruption undergräver emellertid rättssäkerheten. Rätten till rättegång inom skälig tid kränks ofta. Ofta tar en rättsprocess flera år. Den rättsliga prövningen blir inte sällan godtycklig och eftersatt.

Män och kvinnor har överlag likvärdig tillgång till rättsväsendet. Bland annat på grund av höga kostnader vid rättstvister och brist på juridiska företrädare har ekonomiskt svaga personer ofta otillräcklig tillgång till rättssystemet. Barn under 18 år ska enligt lag inte dömas till fängelsestraff, men brister i hur lagen tillämpas förekommer.

Straffrihet

Straffriheten har under lång tid varit omfattande. Enligt en rapport 2016 från *Center of Studies on Impunity and Justice* i Mexiko är straffriheten i Filippinerna näst högst bland världens länder.

I den allvarligaste enskilda händelsen det senaste decenniet dödades i november 2009 minst 58 personer, varav 32 journalister, i Mindanao. Händelsen hade politiska förtecken och har ännu inte fullt ut utretts av det filippinska rättsväsendet.

Dödsstraff

År 1987 blev Filippinerna första landet i Asien som avskaffade dödsstraffet.

År 1993 återinfördes dödsstraffet för att sedan avskaffas igen 2006. Att återinföra dödsstraffet är ett av president Dutertes högsta prioriteringar. Röster mot ett återinförande av dödsstraffet förs fram från bland andra katolska kyrkan, civila samhället och internationella partners, inklusive FN och EU.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden är förbjudna enligt lag.

Människorättsorganisationer har dock kritiserat filippinska armén och paramilitära grupper för utomrättsliga bortföranden och tvångsförflyttningar. Trots förbud mot frihetsberövande av barn under 15 år förekommer det att barn hålls fängslade, ofta tillsammans med vuxna. Sedan 2012 finns en nationell lagstiftning för påtvingade försvinnanden.

Rörelsefriheten, som är inskriven i den filippinska författningen, är överlag god. Det finns särskilda begränsningar avseende utrikes resor, främst gällande barn. Dessa regler syftar till att minska risken för bland annat människohandel. Filippinerna har ett omfattande regelverk och flera institutioner som arbetar med att ge stöd åt de cirka tio miljoner filippinare (tio procent av befolkningen) som arbetar utomlands. Många av dessa utsätts för människohandel och tvångsarbete.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Press- och yttrandefrihet finns inskrivet i Filippinernas grundlag. Ett brett spektrum av politiska uppfattningar finns representerad i filippinsk media. Landet ligger dock inte högre än på plats 138 av 180 länder i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex 2016. Den låga placeringen beror huvudsakligen på problem med våld och hot mot journalister. *Committee to Protect Journalists* rapporterar att tre journalister mördades i Filippinerna 2016, en minskning från sju året innan.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har anmärkt på att Filippinernas lagstiftning avseende förtal och ärekränkning är alltför begränsande och inte förenlig med statens åtagande att skydda yttrandefriheten enligt konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna, som Filippinerna har ratificerat.

Informationsfriheten på internet är god. Antalet användare av internet ökar snabbt. Hot och trakasserier på internet mot journalister förekommer i ökad utsträckning. Kvinnliga journalister är särskilt utsatta.

President Duterte undertecknade i juli 2016 en presidentorder om informationsfrihet som gäller alla myndigheter under den verkställande makten. Vidare etablerade Duterte i oktober 2016 en kommission mot våld mot journalister under ledning av justitieministern.

Mötes- och föreningsfrihet

Förenings-, mötes-, strejk- och demonstrationsfriheten är garanterad i lag och respekteras överlag. Polisen har vid flera tillfällen brukat övervåld mot demonstranter. När polisen med våld skingrade en protestmarsch med bönder i april 2016 dödades 3 personer, skadades 116 personer och 87 rapporterats saknade.

Fackföreningarna är fria och oberoende från myndigheterna. Filippinska arbetare, med undantag för polis och militär, har lagstiftad rätt att gå med i fackföreningar. Dock är endast fem procent av anställda i privat sektor anslutna till någon fackförening. Motsvarande siffra för offentliga sektorn är 20 procent. Det förekommer rapporter om att fackföreningsledare utsätts för våld, trakasserier och uppsägningar.

Religions- och övertygelsefrihet

Religions- och övertygelsefriheten garanteras av filippinsk lag och respekteras i huvudsak. Cirka 90 procent av befolkningen är kristen, företrädesvis katolsk. Filippinerna följer principen om separation mellan stat och kyrka. I praktiken spelar dock religiösa grupper en betydande roll i det filippinska politiska livet. I varje val söker kandidater stöd från inflytelserika religiösa grupper. Särskilt den katolska kyrkan är en maktfaktor i landet. Till exempel har den katolska kyrkan genom effektivt påverkansarbete bromsat tillämpningen av lagen om reproduktiv hälsa som antogs 2012. Därigenom har sexualundervisning i skolor och tillgången till

preventivmedel begränsats. Islamsk rätt gäller i viss omfattning i delar av de muslimskdominerade områdena i södra Filippinerna. FN:s kommitté för avskaffandet av diskriminering av kvinnor (CEDAW) har kritiserat Filippinerna för att den del av familjerätten som tillämpas på muslimer och som baseras på islamsk rätt tillåter månggifte, arrangerade äktenskap och giftermål för kvinnor under 18 år.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Filippinerna har ratificerat ILO:s åtta centrala konventioner. ILO konstaterar robust tillväxt och framsteg på arbetsmarknaden, men uppmanar regeringen att förbättra villkoren för arbetstagarna inklusive det sociala skyddet i syfte att göra denna mer inkluderande. Fackföreningar är tillåtna.

President Dutertes regering har tagit steg för att begränsa möjligheten till upprepade kontraktsanställningar, som utnyttjas av många arbetsgivare för att undvika att tillsvidareanställa och därigenom slippa bidra till olika förmåner som permanentanställda har.

Den officiella arbetslösheten är låg i Filippinerna. Av arbetskraften rapporterades 5,5 procent vara arbetslös vid utgången av 2016. Många arbetslösa är emellertid inte officiellt registrerade och cirka 20 procent av arbetskraften rapporteras vara undersysselsatt. Vidare arbetar en betydande del av befolkningen inom den informella sektorn.

Den lagstadgade minimilönen varierar stort mellan olika delar av landet och mellan olika typer av sysselsättningar. Grovt sett ligger minimilönen för ett dagsverke mellan 50 och 100 kronor. Bristen på effektiv kontroll leder till att många tvingas acceptera löner som ligger under den stipulerade miniminivån.

Kvinnor utgör 39 procent av arbetskraften. Enligt *World Economic Forum* är kvinnors löner i Filippinerna i genomsnitt 20 procent lägre än mäns för likartat arbete.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Medellivslängden för kvinnor är 72 år och 65 år för män. Mödradödligheten låg 2015 på 114 per 100 000 födselar. Enligt lagen ska alla ha rätt till bästa möjliga sjukvård. Kvalitet och tillgång till sjukvård varierar dock kraftigt i

landet och är ofta bristfällig utanför städerna och ibland obefintlig i de mest avlägsna delarna av landet. Problemet har ofta sin grund i outvecklad infrastruktur.

Till stor del på grund av den katolska kyrkans starka ställning i landet brister respekten för kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Abort är förbjudet och i vissa fall straffbart enligt lag. Tillgången till preventivmedel är begränsad. Filippinerna har en hög grad av tonårsgraviditeter. Ett problem är att filippinsk lag inte tillåter minderåriga under 18 år tillgång till preventivmedel utan föräldrarnas samtycke. Detta försvårar också ansträngningarna att bryta ökningen av hiv i Filippinerna som är störst i åldersgruppen 15-24 år.

President Duterte är progressiv när det gäller reproduktiv hälsa. Till exempel har han genom en presidentorder agerat för att den lag om ansvarsfullt föräldraskap och reproduktiv hälsa som antogs 2012 men inte har verkställts på grund av motstånd från bland annat katolska kyrkan ska tillämpas utan dröjsmål. Duterte har vidare i budgeten för 2017 dubblerat allokeringen till familjehälsa och ansvarsfullt föräldraskap.

Rätten till utbildning

Avgiftsfri grundutbildning är en lagstadgad rätt i Filippinerna. Läs- och skrivkunnigheten är hög: 96 procent för män och 97 procent för kvinnor. Den grundläggande utbildningen utökades under förra presidenten Aquino från tio till tolv år. Den högre utbildningen är avgiftsbelagd.

Överlag görs ingen skillnad mellan flickors och pojkars tillgång till skolgång men i vissa områden i de muslimska delarna av landet kan pojkars utbildning prioriteras. För den fattiga delen av befolkningen kan kostnader för skoluniformer, skolmåltider, böcker och transporter bli för höga, varför många barn tvingas att lämna skolan i förtid.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Fattigdomen är utbredd i Filippinerna och klyftan mellan rika och fattiga är stor. Högsta andelen människor som lever i fattigdom finns i de muslimska delarna av landet. Den goda tillväxten under senare år har dock lett till minskad fattigdom. Enligt den nationella fattigdomsdefinitionen har andelen personer som lever i fattigdom minskat från 25 procent 2012 till 21 procent 2016. Regeringens målsättning är att andelen som lever i fattigdom ska

minska till 14 procent vid utgången av mandatperioden 2022. Filippinerna ligger på plats 116 av 188 länder i UNDP:s index för mänsklig utveckling 2015.

President Dutertes lanserade vid sitt tillträde i juli 2016 en tiopunktsagenda för social och ekonomisk utveckling. Den har välkomnats brett såväl nationellt som internationellt och bedöms kunna bidra till en hållbar och inkluderande tillväxt om den genomförs.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

I Filippinernas grundlag förbjuds diskriminering på grund av ras, kön, hudfärg, etnisk härkomst, sexuell läggning, religiös, politisk eller annan åskådning. Otillräckliga lagar, korruption och bristande resurser leder dock till att diskriminering ändå förekommer. Filippinerna erkänns ändå som ett av de länder i världen som har minst klyfta mellan könen enligt *World Economic Forums Global Gender Gap Index* för 2016.

Inom förvaltning och näringsliv har kvinnor en förhållandevis framträdande roll. Av ledamöterna i representanthuset är 30 procent kvinnor medan 6 av de 24 senatorerna är kvinnor. Enligt särlagstiftningen för den muslimska minoriteten tillåts månggifte för män men inte för kvinnor.

Trots att lagstiftning mot våld finns på plats är våld mot kvinnor i hemmet och prostitution stora problem.

Barnets rättigheter

Filippinerna bedöms ha god och på senare år stärkt nationell lagstiftning avseende barnets rättigheter. I flera avseenden brister dock tillämpningen av lagstiftningen. Många barn i Filippinerna är offer för övergrepp såsom våld i hemmet, barnarbete, barnprostitution, barnpornografi, tvångsäktenskap och inblandning som barnsoldater i väpnade konflikter, dock inte i den filippinska armén.

Filippinerna har världens lägsta ålder för sexuell myndighet (12 år). Enligt ILO finns det åtminstone 5 miljoner barnarbetare i landet. Unicef rapporterar i en undersökning 2016 att tre av fem filippinska barn drabbas av våld i hemmet. Sexuella övergrepp på barn via internet har ökat.

I kongressen behandlas ett förslag om att sänka åldern för straffmyndighet från 15 till 9 år. Många barn sitter i häkte, ofta utan att separeras från vuxna. UNICEF har bidragit till att den ledande muslimska rebellrörelsen MILF beslutat att sluta rekrytera och använda barnsoldater.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Det beräknas finnas 14-17 miljoner personer som tillhör någon av de 110 etnolingvistiska grupper som hör till Filippinernas urfolk. Trots att grundlagen och lagen om urfolks rättigheter ger omfattande rättsligt skydd för urfolken fortsätter många av dessa att drabbas av social diskriminering, ekonomisk marginalisering och politisk maktlöshet.

I samband med projekt inom gruvnäringen, dammbyggen och turistanläggningar i områden som bebos av urfolk åsidosätts inte sällan individers äganderätt och landrättigheter. Många av urfolken bor i konfliktområden i Mindanao och Suluarkipelagen. Uppgifter om våld och tvångsförflyttningar förekommer.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Trots att grundlagen förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning förekommer diskriminering av hbtq-personer. Den katolska kyrkans inställning till homosexualitet bidrar till detta. Äktenskap mellan två människor av samma kön erkänns inte. Hatbrotten mot hbtq-personer rapporteras öka. I maj 2016 valdes den första transpersonen in i representanthuset och har tagit initiativ till ett lagförslag som stärker förbudet mot diskriminering mot hbtq-personer på bland annat arbetsmarknaden och inom utbildningsväsendet.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Antalet externa asylsökande till Filippinerna är litet. De återkommande naturkatastroferna, de väpnade konflikterna och klanfejden leder dock till ett stort antal internflyktingar, särskilt i Mindanao. Enligt UNHCR fanns 224 000 internflyktingar i Mindanao, varav 89 000 på grund av konflikter och 135 000 på grund av naturkatastrofer. Regeringen har ett nära samarbete med UNHCR.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lagstiftning finns för att garantera rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I praktiken finns stora brister i hur lagarna följs.

Ansvariga myndigheter och serviceinrättningar är ofta underbemannade och saknar tillräckliga resurser.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1986. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades år 1989 respektive år 2007.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1974. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte ratificerats.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1967.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1981. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2003.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1986. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades år 2012.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1990. Det tillhörande protokollet om barn i väpnade konflikter ratificerades år 2003. Det tillhörande protokollet om handel med barn och barnpornografi ratificerades år 2002.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2008.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* har inte ratificerats.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* och det tillhörande protokollet ratificerades år 1981.

Romstadgan för internationella brottnålsdomstolen, *Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2011.

Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

EU agerar aktivt i Filippinerna i frågor som gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. En årlig EU-strategi lägger grunden för

detta. Nära samarbete sker med såväl myndigheter – till exempel regeringens kommitté för mänskliga rättigheter – som civilsamhället.

Flera biståndsfinansierade EU-projekt syftar till att stärka respekten för mänskliga rättigheter och det filippinska rättssystemet. Något institutionaliserat forum för dialog mellan EU och Filippinernas specifikt om mänskliga rättigheter finns inte, men ett avtal om partnerskap och samarbete innehåller en rekommendation om att en arbetsgrupp ska etableras för en sådan dialog.

Inom ramen för *Generalized System of Preferences Plus* (GSP+) erbjuds Filippinerna omfattande tullförmåner av EU på villkor att Filippinerna lever upp till sina åtaganden i centrala internationella konventioner med bäring på mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och god samhällsstyrning. Denna mekanism ger EU möjlighet till dialog med Filippinerna om bland annat mänskliga rättigheter.

Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete med Filippinerna har avvecklats. Genom Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Sydostasien ges dock stöd till flera organisationer med verksamhet i Filippinerna inom området mänskliga rättigheter. Sverige bidrog initialt till en internationell fond för utveckling av Mindanao, *Mindanao Trust Fund*, som administreras av Världsbanken. Fonden innehåller bland annat stöd för mänskliga rättigheter. Den håller nu på att avvecklas och ska ersättas med en ny multilateral fond för Mindanao.

I den senaste granskningen av Filippinerna i FN:s universella granskningsmekanism (UPR) gav Sverige bland annat rekommendationerna att Filippinerna bör vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa utomrättsliga avrättningar och påtvingade försvinnanden, säkerställa allmän tillgång till SRHR samt ändra abortlagen.